

FSD1296

Elämä masentuneena 2002

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Elämä masentuneena 2002 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2019.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2 (16.6.2004).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD1296. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Räty, Reetta (Helsingin Sanomat): Elämä masentuneena 2002 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 2 (2004-06-16). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD1296>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Kyselylomake	5
B	Aineistonäyte	15

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Elämä masentuneena 2002

Aineiston nimi englanniksi: Living with Depression 2002

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2 (16.6.2004).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Räty, Reetta (Helsingin Sanomat. Nyt-liite)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Helsingin Sanomat. Nyt-liite (Sanoma Osakeyhtiö)

Aineisto luovutettu arkistoon

28.3.2003

Asiasanat

ahdistus; apatia; depressio; henkinen pahoinvointi; jaksaminen; masennus; mielenterveys; mielenterveyshäiriöt; psyykkinen kuormittavuus; stressi; tunne-elämä; tunteet; työn kuormittavuus;

uupumus; väsymys

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: lääke- ja terveystieteet; yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: tietyt taudit, sairaudet ja terveydentilat

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Helsingin Sanomien Nyt-liitteen vuonna 2002 tekemän masennuskyselyn avokysymyksien vastauksista muodostettu aineisto. Aineiston kysymykset ja kirjoituskehoitukset ovat seuraavat:

Miten ympäristössäsi on suhtauduttu sinuun sairauden ilmettyä? Jos sinulla on lapsia, miten sairautesi on vaikuttanut heihin? Kuvaile lyhyesti, miten masennus vaikuttaa elämääsi? Mitkä yksittäiset sanat sopivat kuvaamaan masennustasi? Mikä on ollut masennuksen vaikutus työnte-koosi? Vaikuttavatko vuodenajat masennuksen tunteeseen? Kuvaile masennuksesi aallonpohjaa. Mikä on ollut vaikein hetki masentuneena?

Lisäksi vastaajia on pyydetty kuvaamaan elämää masentuneena seuraavissa tilanteissa: kun he-rääät, lähdet ulos kotoa, kohtaat hyvän ystävän, näet vanhempasi, näet lapsiasi, juhlapyhinä, töis-sä, terapiassa, humalassa.

Kustakin vastaajasta on taustatietoina sukupuoli, ikä, ammatti ja se onko vastaajalla lapsia vai ei.

Aineistot FSD1256 Masennuskysely 2002, FSD1293 Kokemukset masennuksen hoidosta ja toipumisesta 2002 ja FSD1296 Elämä masentuneena 2002 on tuotettu samasta kyselystä. Tiedot voi yhdistää havaintotunnuksen avulla.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Helsingin Sanomien Nyt-liitteen masennuksesta kärsivät lukijat

Aineistonkeruun ajankohta: 4.10.2002 – 15.10.2002

Kerääjät: Rätty, Reetta (Helsingin Sanomat. Nyt-liite)

Aineiston tuottajat: Sanoma Osakeyhtiö

Aineistonkeruun tekniikka: Itsetäytettävä lomake: verkkolomake

Keruväline tai -ohje: Puolistrukturoitu lomake

Aineiston ajallinen kattavuus: 2002

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muotoutunut näyte

Kysely on suunnattu kaikille Nyt-liitteen lukijoille, jotka kärsivät masennuksesta. Heistä halukkaat ovat siihen vastanneet.

Aineiston määrä: Html-tiedosto ja RTF-tekstitiedosto (430 sivua 1-rivivälillä).

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Erilliset aiheita koskevat lukijakirjeet ja paperilomakkeelle täytetyt lukijavastaukset puuttuvat aineistosta. Internetin kautta toteutetuissa kyselyissä ei ole mahdollista kontrolloida, vastaavatko yksittäiset ihmiset kyselyyn vain kerran. Aineistot FSD1256 Masennuskysely 2002, FSD1293 Kokemukset masennuksen hoidosta ja toipumisesta 2002 ja FSD1296 Elämä masentuneena 2002 on tuotettu samasta kyselystä. Tiedot voi yhdistää havaintotutunnuksen avulla.

Julkaisut

Hiilamo, Heikki (2011). Yksin asuvien kokemuksia masennuksesta toipumisesta. Teoksessa: Kaiken keskellä yksin. Yksinäisyyden syyt, seuraukset ja hallintakeinot (toim. Heiskanen, Tarja & Saaristo, Liisa), 97-110. Juva: PS-Kustannus.

Kankaanpää, Monika (2015). Tutkimus 21-25-vuotiaiden masentuneiden naisten sairauden aikana saamastaan tuesta. Kokkola: Jyväskylän yliopisto. Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Avoin yliopisto. Sosiaalityön kandidaatin tutkielma.

Korpela, Joni (2019). Kuinka masentuneisiin suhtaudutaan: leimautumista, tukemista ja vähätelyä. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntapolitiikan kandidaatintutkielma.

Laine, Sofia (2004). Puhuvat ja vaienneet. Nuorten aikuisten masennuksen sosiaalinen ilmeneminen. Helsinki: Helsingin yliopisto. Sosiologian pro gradu -tutkielma.

Laine, Sofia (2005). Differences in the help-seeking behavior of depressed Finnish young adults with suicidal tendencies. In: Beyond Health Literacy. Youth Cultures, Prevention and Policy (eds. Tommi Hoikkala & Pekka Hakkarainen & Sofia Laine), 121-136. Helsinki: Finnish Youth Research Network & STAKES. Finnish Youth Research Society, Publications; 52.

Laine, Sofia (2006). Nuorten salattu masennus. Yhteisöttömyyttä vai leimautumisen pelkoa? Teoksessa: Terveystaju. Nuoret, politiikka ja käytäntö (toim. Anne Puuronen), 33-47. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja; 63.

1. Aineiston kuvailu

Räty, Reetta (2002). Kansa joka pimeydessä vaeltaa. Helsingin Sanomat, Viikkoliite Nyt 47/2002, 10-15.

Riiho, Sofia (2017). "Käy sääliksi heidän kohtalonsa. Äiti on mielisairas, hullu". Masennusta sairastavien vanhempien kokemuksia masennuksen vaikutuksista omaan vanhemmuuteensa ja lapsiinsa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Sosiaalityön kandidaatintutkielma.

Silander, Mirka (2006). Lapsi ja masentunut vanhempi: lasten tukeminen terapeuttisen lastenkirjallisuuden avulla. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Varhaiskasvatuksen pro gradu -tutkielma.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD1296>

Liittyvät aineistot

FSD1256 Masennuskysely 2002

FSD1293 Kokemukset masennuksen hoidosta ja toipumisesta 2002

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Kyselylomake

FSD1296 ELÄMÄ MASENTUNEENA 2002

FSD1296 LIVING WITH DEPRESSION 2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

KYSELYLOMAKE

Tämä kyselylomake on osa Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon arkistoituja tutkimusaineistoja

FSD1256 Masennuskysely 2002

FSD1293 Kokemukset masennuksen hoidosta ja toipumisesta 2002

FSD1296 Elämä masentuneena 2002

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä. Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

Tämä on Nyt-liitteen masennuskysely, johon voit vastata, jos seuraavat piirteet täsmäävät masennukseesi: kärsit kroonisesta masennuksesta, maanis-depressiivisyydestä tai jaksottaisesta, normaalista poikkeavasta alakuloisuudesta, voimakkaasta mielialan laskusta, jonka oireita ovat muun muassa mielenkiinnon häviäminen, keskittymiskyvyn puute ja uupumuksen tunne pienestäkin ponnistuksesta. Kyselyn vastausten perusteella tehdään marraskuussa ilmestyvä artikkeli Nyt-liitteeseen. Kyselyyn vastataan nimettömänä, eivätkä kyselyn vastaajan henkilötiedot tule toimituksen tietoon.

Kiitos jo etukäteen!

Taustatiedot

Sukupuoli Nainen Mies

Ikä

Ammatti tai
asema

Työsuhteen
laatu Vakituinen Määräaikainen

Siviilisääty Sinkku Avoliitossa Naimisissa
 Eronnut Leski

Onko sinulla
lapsia? Kyllä Ei

Masennuksen ilmeneminen

Mikä näistä kuvaa parhaiten tämänhetkistä elämäntilannettasi?

- Kärsin masennuksesta Olen parantunut
 Olen parantumassa En usko koskaan parantuvani

- Pelkään masennukseni uusivan

Millaisia fyysisiä oireita masennuksestasi on aiheutunut?

☐ Päänsärky	☐ Selkävivot
☐ Itkuisuus	☐ Unettomuus
☐ Seksuaalinen haluttomuus	☐ Ruokahaluttomuus
☐ Laihtuminen	☐ Lihominen
☐ Muut, mitkä?	____

Miten masennuksesi tuli ilmi?

Millainen oli ensireaktiosi, kun tajusit sairastuneesi masennukseen?

☐ Häpeä	☐ Helpotus
☐ Suru	☐ Pelko
☐ Katkeruus	☐ Viha
☐ Katumus	☐ Itsesääli
☐ Epätoivo	
☐ Muut, mitkä?	____

Mitkä arvelet olevan masennuksesi syyt?

Olisiko masennuksesi voinut estää jotenkin?

Masennuksen hoito

Oletko ollut masennuksen takia lääkärissä?

- Kyllä En

Mikä on diagnoosi?**Mille lääkärille kerroit ensimmäiseksi ongelmistasi?**

- Yleislääkäri Työpaikan lääkäri
 Psykiatri Terveystieteiden hoitaja
 Tuttu lääkäri
 Muu, mikä?

Ottiko lääkäri sinut vakavasti?**Kuinka monella lääkärillä olet käynyt?****Jos olet saanut masennukseen hoitoa, millaista se on ollut?**

- Lääkitys Psykoterapia / psykoanalyysi
 Sairaalahoido
 Muu, mikä?

Mitä lääkkeitä olet saanut masennukseen?**Kuinka paljon hoitosi on maksanut?****Millaisia kokemuksia sinulla on masennuslääkkeistä?**

Oletko ollut masennuksen takia sairauslomalla?

- Kyllä En

Kuinka kauan?

Onko sinulla muita vakavia sairauksia?

- Kyllä Ei

Mitä?

Liittyykö masennukseesi päihdeongelmia?

- Kyllä Ei

Millaisia?

Ympäristön suhtautuminen masennukseen

Kenelle kerroit ensimmäiseksi masennuksestasi?

- En ole kertonut kenellekään

Miten ympäristössäsi on suhtauduttu sinuun sairauden ilmettyä?

Jos sinulla on lapsia, miten sairautesi on vaikuttanut heihin?

Masentuneen arki**Kuvaile lyhyesti, miten masennus vaikuttaa elämääsi?****Mitkä yksittäiset sanat sopivat kuvaamaan masennustasi?****Kuvaile elämää masentuneena seuraavissa tilanteissa.**

Kun heräät

Lähdet ulos kotoa

Kohtaat hyvän ystävän

Näet vanhempasi

Näet lapsiasi

Juhlapyhinä

Töissä

Terapiassa

Humalassa

Millainen on ollut masennuksen vaikutus työkykyysi?**Onko sinulla ollut itsetuhoisia ajatuksia?**

- Kyllä Ei

Millaisia? Mitä olet tehnyt?**Mistä asioista pystyt nauttimaan masentuneena?**

☐ Uni	☐ Suosikki tv-ohjelma
☐ Perhe	☐ Taide
☐ Luonto	☐ Uskonto
☐ Tietokonepelit	☐ Juhlapyhät
☐ Ystävien tapaaminen	☐ Ulos meneminen
☐ Hengittäminen	☐ Uudet vaatteet
☐ Ruuanlaitto	☐ Syöminen
☐ Humala	☐ Peseytyminen
☐ Sängystä ylös pääseminen	☐ Musiikki
☐ Elokuvat	☐ Kaunis kesä- tai syyspäivä
☐ Lemmikkieläin	☐ Seksi
☐ Ei mikään	

Vaikuttavatko vuodenaajat masennuksen tunteeseen? Miten?**Kuvaile masennuksesi aallonpohjaa. Mikä on ollut vaikein hetki masentuneena?**

Paraneminen ja tulevaisuus

Uskotko tai uskoitko parantuvasi masennuksesta?

- Kyllä En
 Pelkään masennuksen uusivan

Kuvaile ratkaisevaa käännettä parempaan.

Mikä olisi voinut auttaa masennuksessa?

☐ Raha	☐ Rakkaus
☐ Lisääntynyt vapaa-aika	☐ Avioero
☐ Muutto ulkomaille	☐ Ystävä
☐ Lastenhoitaja	☐ Jumala
☐ Uusi harrastus	☐ Työpaikka
☐ Arvostus	☐ Loma
☐ Eläkkeelle pääsy	☐ Kauneusleikkaus
☐ Läheisten tuki	☐ Tieto sairaudesta

Mikä on ollut konkreettinen apu selviämisessä?

Onko masennuksesi uusiutunut?

- Kyllä Ei

Mitä odotat tulevaisuudelta?

Onko sairaus muuttanut sinua jotenkin? Miten?

Jos mielessäsi on vielä jotain, josta haluaisit kertoa tai johon haluaisit kiinnittää huomiota, voit kertoa siitä tässä.

Lähetä vastaukset

Kiitos ajastasi.

Lähetä vastaukset

Liite B

Aineistonäyte

FSD1296 ELÄMÄ MASENTUNEENA 2002

FSD1296 LIVING WITH DEPRESSION 2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

10/Lomake 11: nainen, 31-40, suunnittelija, naimisissa **lapsia:** kyllä

Miten ympäristössäsi on suhtauduttu sinuun sairauden ilmettyä? Kaikki muut suhtautuivat hienosti paitsi esimies, joka aluksi uhkaili potkuilla.

Jos sinulla on lapsia, miten sairautesi on vaikuttanut heihin? He olivat vähän huolissaan, mutta kerroin heille avoimesti olostani ja siitä, että saan hoitoa ja paranen ihan varmasti.

Kuvaile lyhyesti, miten masennus vaikuttaa elämääsi? Kun masennus on päällä, mitään valoa ei näy missään. Vain synkkiä vaihtoehtoja ja harhailua pimeässä. Tällä hetkellä en ole masentunut ja yritän elää niin, ettei se uusisikaan.

Mitkä yksittäiset sanat sopivat kuvaamaan masennustasi? Itseinho, väsymys, pelko, epätoivo

KUVAILE ELÄMÄÄ MASENTUNEENA SEURAAVISSA TILANTEISSA:

Kun herää: Ajattelen ensimmäiseksi, että minun on pakko parantua! Pakko! Pakko!

Muuten minua pidetään oikeasti mielisairaana!

Lähdet ulos kotoa: Toivon, ettei kukaan näkisi minua.

Kohtaat hyvän ystävän: Pelastava enkeli!

Näet vanhempasi: Niille on pakko kertoa, sillä en pidä peittelemisestä tai valehtelemisestä. Kerron kuitenkin kaunistellun version.

Näet lapsiasi: Saan olla oma itseni. He rakastavat minua. He voivat oppia minusta sen, että elämä ei ole yhtä ruusuilla tanssimista, vaan heikot ajatkin on kohdattava ja niistä selvittävä.

Juhlapyhinä: Perheen vuoksi yritän ryhdistäytyä.

Töissä: Tukahdutettu epätoivo ja pelko etten ole tarpeeksi hyvä. Haluan tehdä kaiken erityisen hyvin, vaikka masentuneena en pysty edes keskittymään, sillä ajatukset pyöriivät vain kurjan oloni ympärillä.

Terapiassa: Mahtava asia! Minua kuunnellaan ja annetaan hyviä vinkkejä tästä paskasta ulospääsyyn.

Humalassa: En juo yksin vaan hyvässä seurassa. Helpottaa oloa, jos ei juo liikaa.

Mikä on ollut masennuksen vaikutus työnteoksi? Aluksi työkyky katosi kokonaan. Masennuksen väistyttyä tunsin oppineeni hurjasti ja olevani työntekijänäkin nyt erilainen. Pidän itsestäni paremmin huolta enkä pyri niin hirveisiin maksimisuorituksiin.

Vaikuttavatko vuodenaajat masennuksen tunteeseen? Miten? Syksy ja kevät ovat kriisiaikaa. Syksyllä koulut alkavat ja se on muutenkin kaiken uuden aloittamisen aikaa. Keväällä luonto puhkeaa kukkaan. Ellen tunne olevani mukana jonkin "uuden aloittamisessa" tai "kukkaan puhkeamisessa", voin kuvitella itseni huonoksi ja epäonnistuneeksi. Se voi laukaista masennuksen, jos samaan aikaan tapahtuu jotain muutakin, esimerkiksi työelämässä, joka turhauttaa tai saa minut tuntemaan epäonnistumista.

Kuvaile masennuksesi aallonpohjaa. Mikä on ollut vaikein hetki masentuneena?

Kävelin talviaamuna klo 7.50 kuntosalilta työpaikalle ja lysähdin keskelle katua polvilleni itkemään. Inhoan kuntosalia, mutta ajattelin, että minun on pakko huolehtia kunnostani.

Inhosin mennä töihin, sillä siellä ei arvostettu minua, vaikka luulin tekeväni kaiken niin kuin pitikin ja enemmänkin. Voimat loppuivat siihen kadulle.

